



**MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Stromová 1, 813 30 Bratislava 1
sekcia regionálneho školstva

Obvodné úrady
v Slovenskej republike
odbory školstva

Váš list číslo/zo dňa
/

Naše číslo
2013-15642/42353:1-914

Vybavuje/linka
PaedDr. Chudý/239

Bratislava
10.11.2013

Trieda dôvernosti: **VEREJNÉ**

Vec

Vyjadrenie

vo veci poskytovania informácií a vyžadovaní súhlasu s poskytovaním odbornej intervencie rodičov detí

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, na základe podnetov z praxe, vydáva k poskytovaniu informácií a vyžadovaní súhlasu s poskytovaním odbornej intervencie rodičov detí vydáva nasledovné vyjadrenie.

Podľa ustanovenia § 1 písm. g) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tento zákon ustanovuje práva a povinnosti rodičov alebo inej fyzickej osoby než rodiča, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu (ďalej len "zákonný zástupca"), alebo práva a povinnosti zástupcu zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť; výchovné opatrenie, predbežné opatrenie alebo ochranná výchova, výkon vazby alebo výkon (trestu odňatia slobody (ďalej len "zástupca zariadenia"). Zároveň podľa ustanovenia § 144 ods. 6 písm. c) školského zákona zákoný zástupca dieťaťa alebo žiaka alebo zástupca zariadenia má právo byť informovaný o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa.

Z uvedeného vyplýva, že zákon o školách pre účely zákona používa legislatívnu skratku „zákonný zástupca“, ktorá zahŕňa aj rodičov maloletého dieťaťa, pričom nijakým spôsobom negatívne nevymedzuje, že ide len o tých rodičov, ktorým je maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, ani postavenie rodičov inak nerozlišuje.

Dieťa alebo žiak má podľa § 144 ods. 1 písm. h) školského zákona právo na poskytovanie poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním.

Zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka alebo zástupca zariadenia má podľa § 144 ods. 6 písm. d) a písm. e) školského zákona právo na poskytnutie poradenských služieb vo výchove a vzdelávaní svojho dieťaťa a právo zúčastňovať sa výchovy a vzdelávania po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy alebo školského zariadenia.

Odborná pomoc, ktorá sa v školskom zariadení výchovného poradenstva má poskytnúť maloletému dieťaťu za účelom dosiahnutia optimalizácie jeho vývinu (§ 130 ods. 1 školského zákona), môže mať pre dieťa obdobný význam ako poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

Právnu úpravu postavenia rodičov voči ich maloletým deťom, ako aj všeobecné vymedzenie ich práv a povinností upravuje zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Povinnosť vyžadovať súhlas oboch zákonných zástupcov dieťaťa pred poskytnutím odbornej intervencie nie je závislá od terajšieho alebo zaniknutého vzťahu medzi rodičmi spoločného dieťaťa, ale od posúdenia otázky, kto a v akom rozsahu má rodičovské práva a povinnosti podľa zákona o rodine.

Podľa ustanovenia § 28 ods. 2 a 3 zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený. Rodičovské práva prináležia v plnej miere nielen manželom, ale aj druhovi a družke, rozvedeným manželom, osvojiteľom, aj rodičom dieťaťa, ktorí spolu nežijú.

Zákon o rodine rozlišuje medzi bežnými a podstatnými vecami rozhodovania súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností. V prípade bežných vecí nie je nutné, aby obaja rodičia uskutočňovali rodičovské práva a povinnosti vždy spolu, súhlas druhého rodiča sa pri týchto veciach predpokladá a rodič tak vykonáva rodičovské práva a povinnosti samostatne, ale nie výlučne.

V rozhodnutí o rozvode manželstva súd v zmysle § 24 zákona o rodine určuje, že jednému z rodičov zveruje maloleté dieťa do osobnej alebo obojrodničkej osobnej starostlivosti, a tiež, ktorý rodič bude dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Táto úprava práv a povinností na čas po rozvode sa týka bežných vecí osobnej starostlivosti o maloleté dieťa; rodičovské práva a povinnosti zostávajú po rozvode zachované obojrodničkým, vrátane oprávnenia a povinnosti zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok.

Výlučné vykonávanie rodičovských práv a povinností len jedným rodičom bez ohľadu na vôľu druhého rodiča je možné len v prípadoch uvedených v ustanovení § 28 ods. 3 zákona o rodine, a to v prípade výslovného pozbavenia, pozastavenia alebo

obmedzenia rodičovských práv a povinností rozhodnutím súdu alebo ak rodič zomrel, je neznámy alebo nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu.

Vo všetkých podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností by sa rodičia mali dohodnúť. Ak by sa rodičia nedohodli o podstatných veciach, rozhodne na návrh niektorého z rodičov podľa § 35 zákona o rodine súd. Keďže zákon o rodine vymenúva podstatné veci len uvedením príkladov, bude súd riešiť nielen samotné udelenie súhlasu, ale aj otázku, či vec je podstatnou vecou pri výkone rodičovských práv a povinností.

Zamestnanec zariadenia, ktoré poskytuje odbornú intervenciu, nemôže bez predchádzajúcej úvahy predpokladať, opomíňať alebo nahradiť prejav vôle toho z rodičov, ktorý o poskytnutie odbornej intervencie svojmu dieťaťu nežiadal.

Poskytovanie odbornej starostlivosti dieťaťu podľa § 130 a nasl. školského zákona nemusí vždy patriť medzi bežné veci súvisiace s výkonom rodičovských práv a povinností. V prípadoch, ktoré nie sú bežnými vecami odporúčame, keď existuje odôvodnený predpoklad, že výkon rodičovských práv a povinností je alebo by mohol byť sťažený, t. j. dá sa predpokladať rozdielny názor rodičov ešte pred tým, ako bude odborná intervencia na žiadosť jedného rodiča poskytnutá, informovať o nej druhého rodiča, zistiť jeho názor a najmä získať k poskytovaniu odbornej starostlivosti preukázateľný súhlas od oboch rodičov. V prípade nezhody rodičov, je spoločný prejav vôle možné nahradiť právoplatným rozhodnutím súdu na návrh niektorého z rodičov.

Zásahy do rodičovských práv vo forme pozastavenia, obmedzenia alebo pozbavenia ich výkonu upravujú ustanovenia § 38 a § 39 zákona o rodine tak, že o predmetnom zásahu vždy rozhoduje súd. Rozhodnutie súdu o rozvode rodičov a následné zverenie maloletého dieťaťa jednému z rodičov do osobnej starostlivosti nie je medzi takéto zásahy do rodičovských práv zaradené.

Podľa ustanovenia § 24 ods. 1 zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k malolelému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného. Úprava rodičovských práv a povinností na čas po rozvode slúži na ochranu rodičovských práv a povinností oboch rodičov, nie na zabránenie ich realizácii.

S uvedeným sa stotožňuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky, podľa ktorého zákonná úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi zodpovedá ústavnej ochrane rodičovstva a požiadavke na osobitnú ochranu detí a mladistvých zaručených v ustanovení čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Právna úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie preto k obmedzeniu práv rodičov, ale naopak, prispieva ňou k ich garancii (PL. ÚS 26/5).

Rodič maloletého dieťaťa teda tým, že súd rozhodol o zverení malolelého dieťaťa do osobnej starostlivosti druhého rodiča, ktorý bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, neprichádza o svoje rodičovské práva a povinnosti, medzi ktoré

patrí aj zastupovanie maloletého dieťaťa (zákonný zástupca). Takýmto rozhodnutím súdu dochádza len k úprave realizácie rodičovských práv a povinností bez toho, aby sa do nich negatívne zasahovalo (PL. ÚS 26/05).

Preto je možné konštatovať že rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, zostáva jeho zákonným zástupcom naďalej, pokiaľ nedôjde k pozastaveniu, obmedzeniu alebo pozbaveniu jeho rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu.

Ak druhému rodičovi (ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti) neboli jeho rodičovské práva ohmedzené alebo zrušené rozhodnutím súdu, má tento rodič aj právo na informácie o dieťati, čo zahrňa predovšetkým údaje o jeho školských výsledkoch.

Ustanovenia zákona o rodine ani ustanovenia školského zákona práva a povinnosti rodiča, ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti, negatívne nevymedzujú. Preto ani škola alebo školské zariadenie nie je oprávnené rodičovské práva takému rodičovi obmedziť.

Pokiaľ nedošlo k zásahu do rodičovských práv rozhodnutím súdu podľa ustanovení § 38 a § 39 zákona o rodine, predmetné informácie by mali byť poskytnuté bez ohľadu na súhlas druhého rodiča, nakoľko rodič maloletého dieťaťa nie je subjektom oprávneným rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach druhého rodiča maloletého dieťaťa. Jediným subjektom oprávneným rozhodnúť o obmedzení rodičovských práv je súd.

Žiadame Vás o poskytnutie informácií uvedených v tomto usmernení príslušným školám a školským zariadeniam vo Vašej územnej pôsobnosti.

S pozdravom



Zdenko Krajčír
generálny riaditeľ

Na vedomie

Štátna školská inšpekcia

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Štátny pedagogický ústav